

<div><span><span></span></span></div>
<div><b>עין משפט</b></div> <div><b>נר מצוה</b></div>
<p><span></span></p>
<p>ה א מניי פ"י מהלכות מקואות הלכה ו סתם עשין רחמ ש"ע ר"י סתמן דל סתף ע"א:</p> <p>ו ב מיי פ"ה הלכות תרומות הלכה כד:</p>

**תוס' הרא"ש** (עמוד 100)

כלל לברר הספק בשעת המעשה אבל ספיקא דמקוה ונגע באחד בלילה אפשר להחבור בשעת מעשה: **הי"א** דלית ליה ריעותא מגופה. וא"ת לימא כי אמרי העמד דבר על חזקתו איכא דלא איתרע חזקה כגון ספק נגע אבל הכא איתרע הדיו דם לפניך וי"ל דבכי האי גונא נמי מוקמינן אחזקתיה כהאי דנגע בא בלילה דאפי' רבנן מודו בראויה חכי מעבריה דטורח אבל טעמא דריעותא גופא ודאי איתרע חזקתה משום דגופה. קדמיא ושכיחי בה דמיא תדיר דמי לנגיעה דאיכא דלא נגיעי לה לקל אפי' אדרמנופיה כיון חזי מ"מ לא שכיחי ביה נגיעה כמו אשר שמעוין בה דמים תדיר ואי"י דנתעסקה בטורחי דלית בהו ריעותא אלא דטומאה דידהו משום דדמיא דידהו שכיחי לא מוקמינן להו בחזקת טהרה ודוקא לתרומה או לקידוש כדלקמן אבל לחולין אפי' דאיכא ריעותא מגופה מוקמינן להו בחזקת טהרה ויש להתיר בתוך כך בעיר ששטחה בהמה [אחת] (אחרת) מתן ונמצאת טרפה כל הגבינים שעשו מחלב של העדר מוקמינן להו אחזקתיה ואמרינן מוכך לשיטתיה טרפה <sup>(א)</sup> ואפי' דאיכא ריעותא מגופה. ומיהו יש לדחות דשאני ההם שלא נתבררה החזקה לעולם ואפי' ג' חיותה כמה שנים ויצאה מחזקת טרפות מי"מ בכל שנה ושתה עומדת היא בספק חרע מדילפינן פ"ק דחולין דאולינן אוקמא חזקה אלא ודאי כי האי גונא לא אמרינן אוקמיה אחזקתיה כיון דבשעתא לא נתבררה החזקה אלא לאחר שהוציאה שנתן הובור הדובר דבשעת ילידתה חיותה ודומה לו ומהו לא נמצאת טרפה אלא כיון אותו שנתן אסורין מחמת סורכא ואם היינו בקיאין לברר איפשר שהיה לה היתר ע"י בדיקה לא מוטריי דהיינו ספק ספיקא ספק טרפה ספק טרפה טרפה ואי"ל טרפה אסורין טרפה אסורין אחר כך נטרפה ועוד י"ל כיון דאולינן בתר רובא כל בהמהות בחזקות שנתן משום דרוב בהמות שנתן ורובא עדיף מחזקה ונעמיד בהמה זו בכלל הורב והשתא היה נטרפתה ואי אשתכח ביה טרפות דתירות טרפה מחלת ברייתה היא וטרפה ואפי' א' טרפיה אינה היה רוב טרפות ואקמור או אם הוולד פי המכני שי לאסור הגבינות [בשעתה בתוך] שלשת ימים קודם השחיטה: ואילו הכא טמאה ודאי, משמע מתוך פרש"י ד"ל ומלשון טמאה דייק וקשה דהא בסוף קידושין גבי תינוק שנמצא בצד התיסה דקמי' וחכמים טמטאין ואמר ר' יוחנן אין זו חזקה ששורפין על היה התורמה וזה לקמן גבי קופה שנשתמשו בה וטורות ואמר ר' יוחנן טמאות בעי למישר דלתלות קאמר ונראה לפרש דהא דייקין דטמאות לפרש משום דהני בספא ר' שמעון אומר ברה"י חולין: **ואדרבה** העמד מקוה על חזקתו ואמר לא סהר.
שמע דפריך אפילו (לביש') [לביה'] דהוה לן לטהר לגמרי משום חזקה דמקוה אפי' דאיכא נמי חזקה טמא מ"מ חזקה מקמי עדיף שהיה הטמא טבל לפנינו אלא שאנו אומרים שזא לא

## ב:

**\*זבעת שאין בני אדם מציין ואת"ל א"כ**
היינו לפינן מסוטה דברה"י ספקו טמא אפי' איכא חזקה הא בצוטה איתרע חזקה וקרא דונטמאה דאייתר לאגמורי צעלמא טומאה מסוטה אימא דוקא היכא דליכא חזקה ואילטרין קרא לאשמועינן דהוי טמא ודאי אפי"ג שאינו אלא ספק וגם לטטר ברה"ה אפי"ג דליכא חזקה וי"ל דילפינן מסוטה שעשאה הכתוב ודאי טמאה אפי"ג דלית לה חזקה שאינה טמאה ודאי ולא איתרע אלא חזקת טהרה ודלית: **דאי"בא ריעותא מגופה**.
אבל אי לאו האי טעמא הוה מוקמינן לה אחזקת טהרה אפי"ג דהשתא ודאי טמאה כמו בנגע בלאחד דמטהרים אף רבנן בראהו חי מנעברז אפי"ג דהשתא הו"א מת וליכא עוד חזקת חיות \*ומי"מ אס עשו מנהגה גבינות ושחטוה ונמצאת טרפה אין להתיר הגבינות מטעם אוקי בהמ' בחזק' שלא הימה טרפה כיון מתחלה

דמעולם לא הימה אותה שעה מצוררת לא חשיבה חזקה כדמוכח בזהלל שוחטין (חולין י"א): דקאמר אחי"א <sup>(א)</sup> ממכה אביו ומפרה אדומה דאולינן בתר רובא והיינו מוכח דלמא משום דמוקי לה (ט בחזקת שאינה טרפה אלא לא חשיב אותה חזקה כדפרשיש וז"ע להמיר הגבינות: **ה'הל"ל קשה ודאי**. דמתקאמר ר' שמעון צסיפא ברה"י תולין מכלל דטמאות דקאמרי רבנן צרישא היינו ודאי: **ה'השתא** הוא רחוא: ורב דלמך צפ' ר' יוחסין (קידושין ע"ט). הרי היא צוגרת לפנינו גבי קדשה אפי' צדקן וקדשה עממה צעיר ושיהיה ציומא דמשלים ו' חדשים שצין נערות בצגרות ולא קאמר השתא הו"א בצגרה היינו משום דרגילות שערות לצא מצינא וכי פריך ההם לשמואלממקוהוחביתא"גמצי'למפריך לרב דדוקא בשערות קאמר רב אלא דפריך לשמואל טפי צפשיטות והא דקאמר ההם לימא רב דלמך כר' נתן

דלמך אס צריא הו"א עליו להציא ראייה שצריצ מרע היה אפי"ג דרב דוקא בשערות קאמר ההם נמי רוב העולם צריאים ואתי לן למימר דצריא אפי' כמו שפסיו: **ה'התם תרתי** לריעותא. תימנא דצפ"ק דחולין (דף י' ע"א) אמרינן שחטה ומנאל הסמינן פגוס ושצר צו עצמות אחרי כן רב חסדא אמר כשרה משום דעזא ודאי פוגם <sup>(א)</sup> כר' ופרקי ליה מטצל ועלה ונמנאל עליו דצר חוצץ אפי"פ שנתעסק בציאות המין כל היום כולו לא עלתה לו טצילה ומשיי סקין איתרעי צהמה לא איתרעי והשתא הא איכא תרתי לריעותא דהרי פגוס לפניך והעמד צהמה בחזקת איסור כדלמך הכא דה"נ איתרעי מקוה ואלס לא איתרעי ואפי"ה מטמאלינן וי"ל דהתם משום דעזא ודאי פוגם כדלמך ההם א"נ אין סכרא לחלק צין מקוה איתרעי לאדס איתרעי והתם ה"פ סקין איתרעי ואיכא ספקין טובא שמה צעזא נפגס ואפי' צעור נפגס שמה נפגס צמיעות צתרא ואת"ל נפגס צמיעות קמא שמה לא שחט כנגד הפגימה אך קשה דלמך התם מנלן דאולינן בתר חזקה דכמיצ וי"אל הכהי מן הצית ודילמא אנפניק ואתי צציר ליה שיעורא אלא אוקמי' אחזקה וקשה (י) ההם משום דליכא ריעותא ואכתי היכא דאיכא ריעותא מנלן דאולינן בתר חזקה וי"ל דמוכח היכא דצא כהן צסוק שצוב ושהי והנה כהה הגגע ויתרע חזקה <sup>(א)</sup> מטמאלינן אדס הנכנס שם צציאות שצוב ותייצי קרצן אס נכנס בצורה וקשה אדרבה נימא ההם הרי חסר הגגע לפניך ואוקי גצרא בחזקת טהרה כדלמך הכא גבי מקוה לטמא בודאי וי"ל דגבי מקוה רגילות להסתכר מעט מעט ולכן איכא למימר דמעיקרא חסר אצל הגגע רגילות להסתכר צצת אחת פחות מכגרים לכן אמרינן ההם השתא הו"א דחסר ואוקי הגגע בחזקת שלס צצילאת כהן מן הצית וכשטימא הכהן את הצית אפי' נתחסר הגגע אחרי כן קודס שנכנס זה גזירת הכתוב הו"א שהצית טמא עד שיצאה הכהן צסוק שצוב ויטהרנו: **ד'ה' בורק את החבית**. אפי' לרבנן דלית להו בזהמוכר את הספינה (צ"צ פד). יין וחומץ מין אחד הו"א היינו כשמתכוין לתרום מן החומץ והכא מייירי שנמכוין לתרום מן היין ונמנאל חומץ דהוה ליה תרומה צטעות כדמשמע בתוספתא דתרומות פרכ' <sup>(א)</sup>המוד והמעשר:

מיהו צירושלמי דסוטה משמע דאפילה ולינה הוי רה"י גמור. גי':

אפי' איכא חזקה הא בצוטה איתרע חזקה וקרא דונטמאה דאייתר לאגמורי צעלמא טומאה מסוטה אימא דוקא היכא דליכא חזקה

## שמאי פרק ראשון נדה

### מסורת הש"ס

א) מקואות פ"ב מ"ב קדושין ע"ט. גיטין לא; ב) קדושין ע"ט. צ"צ נז; ח) חולין י' ונתוספתא דמרומות פ"ד ה"א; א) רש"י מ"י; ד) [צ"ל דמנאל] (ס) גיטין לא: מקואות פ"ב מ"ב קדושין ע"ט; ו) [הך דר"ש לימא כמשה דמקוואות חמטא אימא בתוספתא פ"א ה"ו הביאו ה"ר"ש שס ובקדושין אימא דמנאל כל הטהרות י"א, ו) א) פ"א ורגילה, ח) חולין ט; ז) ב) פ"א: לשמאל, י) שייך לעמי האס [צ"ל עדים וזממן ועיין הכא, ו) [צ"ל עדים וזממן ועיין בתוס' דחולין יא. ד"ה אחי"א מפרה דלומתן] ו ט [צ"ל התורס],

### הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה ולא שורפין וכו' לקמן בפירקין. צ"צ צדק ו פ"א מנאל מוסיף דרנא הוואה כמס ר"י: ח) ד"ה דאיכא וכו' בחזקת שאינה טהרה. צ"צ ומוכח אפי' נמי דלמא משום דהעמד האס בחזקת נדקא: א) ד"ה האס וכו' דעזא ודאי פוגם ועוד ספק פוגם כי ופריך: ו) בא"ד וקשה דלמא התם ממוס: א) בא"ד ויתרע חזקה ואפי' מטמאלינן אדס:

### גליון הש"ס

גב' וב"ש מחבית. עי' רפ"ב דמרומות וזמנ"ש שס:

### מוסף רש"י

הובא בסוף התפכח

**תוס' הרא"ש** (המשך)

איתרעאי. והכא [נמן] ודאי טבל ומקוה איתרעאי גברא לא איתרעאי וי"ל דהתם אפי"ג דאיכא דבר חוצץ [אזרחית] למיחי בתר טבילה כיון דנתעסק בציאות המין אחר כן והוי דומיא דצעז דדאי פוגם (א) אבל הכא אזרחיה להתחסר [אחר] [קודמן] טביל' כמו [קודמן] [אחר] טביל' ולא שייך למקרינן ודאי טבל. ועי"ל [דלכאורה] מאי האי דקאמר סקין איתרעאי בהמה לא איתרעאי אי סקין איתרעאי בהמה נמי איתרעאי דריעותא דבהמ' אינה אלא מחמתהספינן אלא עי"כ ה"ק סקין איתרעאי הלכן אפי' צעור איפגוס אימור אל נשחטו הטימנין כנגד הפגימה: ד"ה בורק את החבית כי. פרש"י דאתי כרבי דאמר בפרק המוכר את הספינה יין וחומץ שני מין אחד רבנן דאמרין מין אחד הן הריא תרומתו תרומה. ואי משום מן הררע על היפה הא אמרינן תרומתו תרומה כררבי אלעאי ונראה דאפילו רבכנן נמי אתאי דעי"כ לא קאמר רבנן אלא במתכוין לתרום מן החומץ על היין. אבל הכא שברקי כרי לתרום מן היין על הייןונמצאת חומץ הוי כמו תרומה בטעות כאילו פירש שלא תהיה תרומה אלא תמצא חומץ וכן מוכח בתוספתא דתרומות פרכ היורס והמעשר בשבת דתאני התם [צ"ד] התורס חבית של ייןונמצאת של חומץ אם דרוע שתייה של חומץ עד שלא תרמה אינה תרומה ואם משנתרמה ידע שחומצין הוי זה תרומה ואם ספק תרומה כאילו פירש שלא תהיה תרומה אלא תמצא חומץ מין אחד הם. היין מלאב לתרום מן היין על היין ומה שבידו חומץ אין תרומתו תרומה וקתני בתר הכי היה בורק את החבית כי כדאיתא בשמעתין אלאמוכח בריא דמודו בה רבנן. והא דפליגי ברישא משום שתייה בלבד שתייה תרומה בכל עינן כיון תמצא יין בין תמצא חומץ. וא"ת מאי שני מתורס מחומץ

**כיון דמגופה קחויא**. מועדה <sup>(א)</sup>ועלולה היא לכך אין לה חזקת טהרה: **ומאי שנה ממקוה**. לתרוייהו פריך: **שנעשו על גביו**. טהרות שנשתמשו בכלים שצטלו צו: **צין צרה"ה צין צרה"ה**. צין שהמקוה עומד צרה"ה דקיימאל לן(א) ספק טומאה צרה"ה ספקו טהור הכא טמא דלאו ספק הו"א אלא ודאי כדמפרש טעמא לקמן בשמעתין: **לשמאי קשיא למפרע**. דהא מטמאלינן טהרות למפרע ולא אמרינן העמד מקוה על חזקתו: **דאילו מעט לעם**. טהרות דמטמאלינן להו משום ספקא דמעט לעת לרבנן וה"ה מפקידה לפקידה דהלל: **סולין**. אס תרומה הן: **ולא שורפין**. כדקמי צצריימאל דהרואה כתס <sup>(א)</sup> לקמן בפירקין (דף א): **ואילו הכא**. צמקוה: **טומאה ודאית**. מטמאלינן להו למפרע ושורפין את התרומה מדקמתי צרה"ה טמא אלמלא כודאי משוי ליה: **לא עבד**. טצילה הוגנת הלכן טומאה ודאית יס: **חסר ואסא חסר ואסא**. ואיתרע לה לחזקה מקמי הכי טובא ולא ידעינן מאיתמא הלכן ריע טפי מאלשה: **הכא מי איכא למימר כו'**. הלכן עד שעת מציאת דס לא איתרעי חזקה וכן דלשיטתה השתא איכא למימר דהשתא הו"א דחואי: **הגם הגם**. לשון רציהה שהדס הולך וגדל ודומה לו צמסכת שצניעת צפ"ד <sup>(א)</sup>[מ"ב] צראשונה היו אומרים מלקט אדס מתוך שדהו עזיס ועשציס הגם הגם כדרך שנלקט משל צצירוי כו'. כלומר ע"י שיהיה הדס רצה צמקוה יולא ממנו מעט מעט כחרלל מה שאין המקור יכול להסחיקה ויולא מעט לצית החילון וזה כמה ימים התחיל והיא נטמאת מטיפת דס כחרלל כדלקמן (דף מ): **פרסי ליעיטא**. העמד טמא על חזקת טומאה ובחזקת טהרה דמקוה איכא ריעותא שהרי חסר לפניך. אצל צאשה צדידה הו"א דאיכא ריעותא שהורע חזקת הטרמה קלת שחרי דס לפניך ומשום הך ריעותא לחודה לא מרעינן לה הווא"ל ובטהרות לא משכחת ריעותא אחריתא דכי אמרת העמידס על חזקתס בחזקת טהרתס הם:

**ומאי שנה מחבית**. **לצ"ש** (ט) פריך: **היה צודק אס מחבית**. טועמיה אס היא בחזקתה שלא המחבית: **היהו מפריש עליה**. כלומר להיות סומך עליה והולך ושותה שאר חציות ונותן עיניו צו: **לפרשים ממנה עליהס לאחר זמן** שהתרומה ניטלת כמחשבה [גיטין לא]. **כל ג' ימים ודאי**. פלוגתא דר' יוחנן ור' יהושע צן לוי צצצא צתרא צפ' המוכר פירות (דף י"ז). ר' יוחנן אומר כל ג' ימים לאחר צדיקה ראשונה שמנאלה בחזקתה ודאי יין ואס אמר צתור ג' ימים הרי זו תרומה על אלו הסמוכין לה כולס מתוקנות מנאל ואילן ספק ותרומה היא ויחזור ויתרוס ור' יהושע צן לוי אומר כל ג' ימים קודס צדיקה אחרונה שנמצאת חומץ ודאי חומץ דכיון דעכשיו חומץ גמור הו"א ודאי אין פחות מג' ימים שהתחיל להחמץ ואס עשאו צתור אופן ג' ימים תרומה על מקו"ס אחר אינו תרומה אליבא דרבי דלמך בזהמוכר את הספינה (צ"צ פד): **יין וחומץ שני מצינן הן דאי לרבנן הא קיימאל לן** (תרומות פ"ב מ"י) **יין וחומץ שני מצינן ה"ה** תרומתו תרומה מנאל ואילן למפרע ספק והו"א זו תרומה ויחזור ויתרוס. אלמא צין למר צין למר מספקינן ריעותא למפרע: **ורמי חציות אמקוה**. דהא תרוייהו איכא תרתי לריעותא: **מאי שנה**. צמקוה דמחזקינן למפרע טומאת ודאי ומי"ש בחצית דקאמר ספק: **צרה"י סולין**. טעמא מפרש לקמן: **"מסוטה**. דכמיצ (צמדנר ה) והיא נטמאה איתקש טומאה לטוטה:

**ועשאוה**

על יין לרבנן מתורס מן הטמא על הטהור ומקישות המרה על המותקה דמשמע בהאשה רבה דבשוגג תרומתו תרומה ובכוידא אין תרומתו תרומה. ומחומצין על היין אמר' דבמודי תרומתו תרומה ובשוגג אין תרומתו תרומה וי"ל דשאני טמא וקישות (ונמצא) מרה דלא חזו לאכילה הלכן תקינו רבנן שלא תהיה תרומתו בכויד ויש כח ביד הכמים לעקור דבר מן התורה בקראמר התם פרכא האשה רבה או כמ"ד לא עשה ולא כלום לתקן השירים אבל חומץ חזי לאכילה ואיכא מאן דניחא ליה בחלא הלכן בכל עינן תרומתו תרומה חזק ממי שתייה בלבד לתרום מין על יין הדיו כמפרש שלא התא תרומה אם תמצא חומץ:

על יין לרבנן מתורס מן הטמא על הטהור ומקישות המרה על המותקה דמשמע בהאשה רבה דבשוגג תרומתו תרומה ובכוידא אין תרומתו תרומה. ומחומצין על היין אמר' דבמודי תרומתו תרומה ובשוגג אין תרומתו תרומה וי"ל דשאני טמא וקישות (ונמצא) מרה דלא חזו לאכילה הלכן תקינו רבנן שלא תהיה תרומתו בכויד ויש כח ביד הכמים לעקור דבר מן התורה בקראמר התם פרכא האשה רבה או כמ"ד לא עשה ולא כלום לתקן השירים אבל חומץ חזי לאכילה ואיכא מאן דניחא ליה בחלא הלכן בכל עינן תרומתו תרומה חזק ממי שתייה בלבד לתרום מין על יין הדיו כמפרש שלא התא תרומה אם תמצא חומץ:

טבל טבילה הוגנא כי טמא היה חסר המקוה וכיון דאמרת העמד מקוה על חזקתו נסתלקה חזקת הטמא כנייל: ח"ה הרי דם לפניך. ואיתרעאי חזקת תאשה ואפי"ג דלא איתרע חזקת הטהרות ס"ד השתא כיון דטומאה דידהו משום לטא ידיה לא מוקמינן להו אחזקתיה כד דמינן הכא חזא הו"א דאיכא לריעותא התם איכא תרתי לריעותא. וא"ת כיון דודאי טבל לא הוה לו למימר העמד טמא על חזקתו לרב חסדא דמכשור השוחט בסכין ונמצאת פגומה בפ"ק דחולין ופרקי עלה מטביל ועלה ונמצא עליו דבר חוצץ. והא הכא ודוראי טבל ספק היה עליו [ואפי"כ לא עלתה לו טבילה] ומסיק התם איכא ריעותא מגופה והכא סקין איתרעאי בהמה לא

<sup>[1]</sup> עליו מנין דמאי ריעותא אית לה לנצחיה דהא אין עולנה לטרוף כלל ואולי דר"ל דליתרע לה חזקתה דהרי טרפה לפנינו וז"ה בתוס' ד"ה דלפני. (ב) י"ל הלכן דאי לאו דלשמילר ריעותא צטמא גופיה הו"א דהא ספק חלילא מולא מדוי ודאי טבילה אצל הכא לאו ודאי טבל מקריא וז"ה בתוס' חולין י דף ו ע"ש